EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 23.6.2025
COM(2025) 324 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o pregledu trga gostovanja

{SWD(2025) 164 final}

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o pregledu trga gostovanja

1. Uvod

Politika gostovanja je evropska zgodba o uspehu, ki na milijone potrošnikom in podjetjem v EU omogoča, da ostanejo povezani v vsakdanjem življenju brez pribitkov na digitalnem enotnem trgu. Prebivalci EU imajo od 15. junija 2017 med občasnimi potovanji po Evropski uniji (v nadaljnjem besedilu: EU)/Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: EGP) dostop do mobilnih (govornih, SMS in podatkovnih) storitev brez dodatnih stroškov.

V teh primerih operaterji mobilnih omrežij ne smejo zaračunavati kakršnih koli pribitkov za storitve gostovanja, dodanih domači ceni. Ta pravila o gostovanju so poimenovana tudi „**gostovanje kot doma**“.

Pravila za „gostovanje kot doma“ so bila revidirana v letu 2022. Ta pravila so zdaj določena v prenovljeni Uredbi (EU) 2022/612 (uredba o gostovanju)([1]), s katero je bila njihova uporaba tudi podaljšana za dodatnih 10 let, in sicer do junija 2032.

V letu 2022 so bile uvedene naslednje novosti za povečanje prednosti za potrošnike in varstva potrošnikov:

- **Novi ukrepi za kakovost storitve, s katerimi so bile pojasnjene prejšnje določbe,** zagotavljajo, da imajo lahko uporabniki gostovanja v tujini vsaj enako raven kakovosti gostovanja, npr. hitrost in generacijo omrežja, kot jo imajo običajno doma, kadar je to tehnično izvedljivo. Poleg tega morajo operaterji mobilnih omrežij v obiskani državi gostujočim operaterjem mobilnih omrežij omogočiti dostop do vseh omrežnih tehnologij in generacij, če vložijo razumni zahtevek za veleprodajni dostop za gostovanje.

- Uvedena so bila izboljšana pravila za **komunikacije v sili** za zagotovitev, da lahko uporabniki gostovanja nemoteno dostopajo do služb za pomoč v sili brez tveganja zaračunavanja. V vsej EU lahko na primer pokličejo enotno evropsko številko za klic v sili 112 ali uporabljajo sporočila SMS ali aplikacije za klic v sili brez pribitkov. Poleg tega bi morali biti popotniki v obiskani državi EU/EGP obveščeni o tem, kako se lahko obrnejo na službe za pomoč v sili, vključno s tistimi, ki so namenjene invalidom.

- Za zaščito uporabnikov gostovanja pred nepričakovanimi pribitki so bila uvedena nova pravila, s katerimi ponudniki storitev gostovanja svojim uporabnikom zagotavljajo zadostne informacije o višjih stroških, ki bi jih lahko imeli zaradi uporabe **storitev z dodano vrednostjo** med gostovanjem ter povezovanja z **neprizemnim omrežjem**, na primer na ladji ali letalu. Uporabniki gostovanja so zdaj upravičeni do dveh samodejnih mej porabe, ko presežejo storitve gostovanja v višini 50 EUR ali

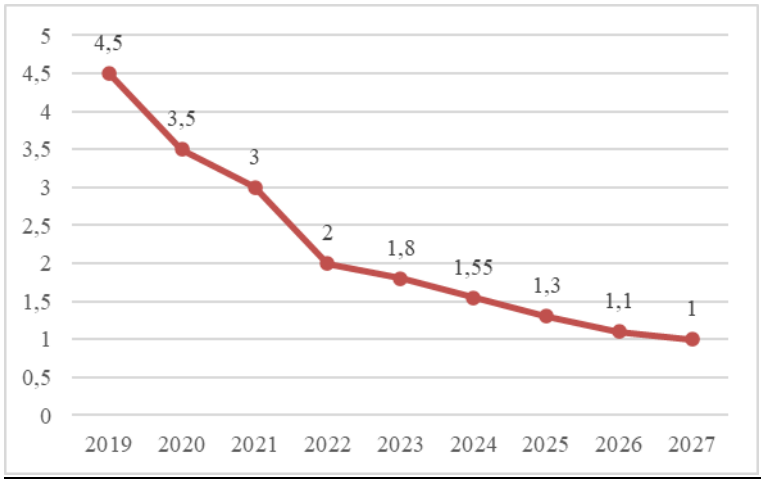
([1]) Uredba (EU) 2022/612 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. aprila 2022 o gostovanju v javnih mobilnih komunikacijskih omrežjih v Uniji (UL L 115, 13.4.2022, str. 1).

100 EUR, namesto da bi se morali odločiti za takšno možnost, kot je veljalo v prejšnji uredbi.

- Navsezadnje pa je ureditev „gostovanja kot doma“ postala vzdržna za operaterje. Na veleprodajni ravni so se **zgornje meje cen v letu 2022 dodatno bistveno znižale**, zlasti za podatkovni promet. Postopno veleprodajno zniževanje zagotavlja postopno zniževanje zgornjih meja vsako leto do leta 2027 (do 1 EUR za GB) za zagotovitev, da lahko akterji na trgu izkoristijo veleprodajne cene, ki njihovim uporabnikom omogočajo vzdržno zagotavljanje storitev gostovanja, brez zaračunavanja kakršnih koli cen poleg domače cene.

  Zgornje meje veleprodajnih cen za gostovanje, ki temeljijo na študiji stroškovnega modela ([2]), ki upošteva stroške operaterjev, zagotavljajo tudi, da veleprodajne stroške v celoti krije operater, ki zagotavlja veleprodajno storitev gostovanja. Zniževanje zgornjih meja veleprodajnih cen poleg tega prinaša koristi na maloprodajni ravni. Pribitki, ki se izjemoma uporabljajo za potrošnike, se nenehno znižujejo, saj zgornje meje veleprodajnih cen določajo najvišji maloprodajni pribitek, ki ga lahko zaračuna operater.

Slika 1: Trend zmanjševanja pribitka za podatke, ki ga operaterji lahko zaračunajo skozi leta (v evrih/GB)



Vir: Uredba (EU) 2022/612

Komisija je v skladu s svojimi obveznostmi poročanja, določenimi v uredbi o gostovanju([3]), 15. januarja 2024 objavila delovni dokument služb Komisije o ugotovitvah rednega pregleda pravil o politiki poštene uporabe gostovanja in odstopanju glede vzdržnosti iz Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2016/2286 za leto 2023. V tem poročilu o pregledu za leto 2023 je bilo ugotovljeno, da so bile politike poštene uporabe na splošno učinkovite ([4]).

([2]) Finalisation of the mobile cost model for roaming and the delegated act on a single EU-wide mobile voice call termination (Dokončanje modela mobilnih stroškov za gostovanje in delegiranega akta o enotnem zaključevanju govornih klicev v mobilnih omrežjih v EU) | Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope, 18. december 2024.

([3]) Člen 7 uredbe o gostovanju.

([4]) Pregled je potrdil, da velika večina prebivalcev EU med potovanji v EU/EGP uporablja mobilne storitve pod pogoji „gostovanja kot doma“. Operaterji so obširno izvajali obstoječo politiko poštene

Uredba o gostovanju nadalje pooblašča Komisijo, da Evropskemu parlamentu in Svetu EU do 30. junija 2025 predloži celovito poročilo o pregledu, v katerem oceni delovanje trga gostovanja. To je namen tega poročila in priloženega delovnega dokumenta služb Komisije.

2. DELOVANJE TRGA GOSTOVANJA

2.1. Skladnost s pravili

Nacionalni regulativni organi morajo poleg celovitega zbiranja podatkov v skladu s členom 17 uredbe o gostovanju tudi spremljati in nadzorovati skladnost z uredbo o gostovanju.

Na podlagi prispevkov nacionalnih regulativnih organov in Organa evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC) je bila ugotovljena visoka raven skladnosti z uredbo o gostovanju. Nacionalni regulativni organi za spremljanje izvajanja določb o „gostovanju kot doma“ uporabljajo reaktivne (npr. obravnavanje pritožb potrošnikov) in proaktivne (npr. redni pregledi) pristope.

Obenem se na podlagi prispevkov iz zadnjih dveh študij Eurobarometra zdi, da je stopnja zadovoljstva potrošnikov visoka ([5]) (približno 80 % potnikov po vsej EU meni, da jim pravila o gostovanju koristijo), število pritožb, ki so jih prejeli nacionalni regulativni organi ([6]), pa je relativno nizko.

Nazadnje pa so v devetih državah, ki so od leta 2022 poročale o primerih neskladnosti, nacionalni regulativni organi večino težav hitro razrešili, kar odraža učinkovito izvrševanje. Nacionalni regulativni organi še niso poročali o spremljanju določb o kakovosti storitve, uvedenih v letu 2022. Ugotovitve študije o kakovosti storitve ([7]) kažejo, da bi se raven skladnosti lahko znatno izboljšala. Vendar je potrebno nadaljnje spremljanje in ocenjevanje osnovnih okoliščin.

2.2. Maloprodajni trg gostovanja

Nenehno naraščanje porabe storitev gostovanja je posledica porabe podatkov

V letu 2017 je uvedba „gostovanja kot doma“ sprožila takojšnje množično povečanje maloprodajnega prometa gostovanja v primerjavi z vrednostmi pred uvedbo „gostovanja kot doma“. V prvem letu po uvedbi „gostovanja kot doma“ se je poraba podatkov med

---

uporabe, ki jim je omogočila, da so občasnim potnikom zagotovili koristi „gostovanja kot doma“ ter hkrati obravnavali zlorabo ali nepravilno uporabo gostovanja. Nazadnje pa tudi ni bilo opaziti večjega vpliva na domače trge, saj sta tarifna struktura in razpoložljivost domačih mobilnih naročniških razmerij ostali nespremenjeni.

([5]) Raziskava Flash Eurobarometer 521, Evropska komisija, julij 2023, in posebna raziskava Eurobarometer 560 (še ni objavljena).

([6]) V letu 2023 je večina nacionalnih regulativnih organov poročala o manj kot 50 pritožbah potrošnikov. Tudi v najbolj poseljenih državah je bilo prijavljenih pritožb manj kot 300.

([7]) Glej strani 11–12.

gostovanjem v primerjavi z enakim obdobjem prejšnjega leta povečala za faktor 5 ([8]), število opravljenih telefonskih klicev v gostovanju pa se je povečalo za faktor 2,5 ([9]).

V zadnjih letih se je poraba mobilnih podatkov med gostovanjem še naprej množično povečevala. Če si za vsako leto ogledamo tretje četrtletje, v katerem je gostovanje najintenzivnejše, lahko opazimo nadaljnjo rast porabe podatkov, ki se je od uvedbe ureditve „gostovanja kot doma“ v letu 2017([10]) povečala za 48-krat.

Maloprodajni govorni promet med gostovanjem pa je od tretjega četrtletja 2019 rahlo, a vztrajno padal. Ta trend bi lahko pripisali vzponu povrhnjih platform, ki ponujajo glasovne in sporočilne storitve prek interneta ter vse bolj dopolnjujejo tradicionalne glasovne klice in sporočila SMS in obenem prispevajo k večji porabi podatkov med gostovanjem.

Množično povečanje količine podatkov med maloprodajnim gostovanjem potrjuje, kako uspešna in učinkovita je ureditev „gostovanja kot doma“ pri zagotavljanju konkretnih koristi prebivalcem EU, saj jim omogoča, da tudi med občasnimi potovanji v območju „gostovanja kot doma“ostanejo povezani na enak način kot v domači državi.

Potrošniki so izkoristili povečane količine podatkov med gostovanjem, ki so se povečale zaradi postopnega znižanja zgornje meje veleprodajnih cen

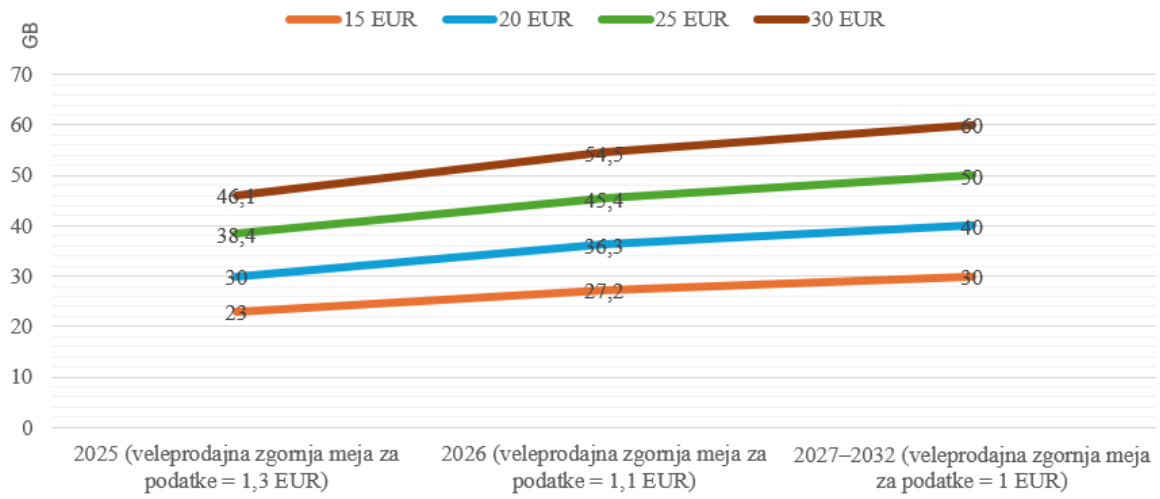
Ker se zgornje meje veleprodajnih cen postopoma znižujejo, s ciljem 1 EUR za GB do leta 2027, imajo potrošniki iz EU neposredne koristi od posledičnih nižjih cen na maloprodajni ravni. Dejansko je v letu 2024 71 % operaterjev uporabilo politiko poštene uporabe za „paket z odprtim prenosom podatkov“, v katerem je količina podatkov med gostovanjem neposredno povezana z zgornjimi mejami veleprodajnih cen, ki se trenutno znižujejo. Zato lahko potrošniki iz EU vsako leto izkoristijo večjo količino podatkov, kot je prikazano na sliki 2 v nadaljevanju.

([8]) V prvih treh četrtletjih po uvedbi „gostovanja kot doma“ (tretje četrtletje 2017, četrto četrtletje 2017 in prvo četrtletje 2018), v primerjavi z ravnjo uporabe eno leto prej.

([9]) Tretje četrtletje 2017 v primerjavi z enim letom prej.

([10]) Tretje četrtletje 2017 v primerjavi s tretjim četrtletjem 2024.

Slika 2: Prihodnji razvoj omejitve podatkov v okviru politike poštene uporabe (GB/mesec) za različne maloprodajne cene (brez DDV), pri katerih se je uporabljala omejitev podatkov za neomejene pakete, v obdobju 2025–2032([11])



Vir: Evropska komisija. Izračun na podlagi člena 4(2) Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2016/2286 v povezavi s členom 11(1) Uredbe o gostovanju (EU) 2022/612([12]).

Trend zniževanja zgornje meje veleprodajnih cen je privedel do stalnega in nenehnega povečevanja količine podatkov med gostovanjem, kar koristi potrošnikom iz EU in je naslovilo vse večjo potrebo po količini gostovanja. Ker se zgornja meja veleprodajnih cen še naprej znižuje, je treba opozoriti, da bo dodatna korist za potrošnike odvisna od vrste potrošnikovega naročniškega razmerja. Potrošniki, katerih naročniško razmerje vključuje neomejene podatke (tj. naročniško razmerje, ki ne vključuje nobene omejitve količine domačih podatkov), bodo imeli postopoma koristi od večjih količin v skladu z nižjimi zgornjimi mejami veleprodajnih cen ([13]).

Politike poštene uporabe ustrezajo svojemu namenu, pribitki, ki presegajo omejitve politike poštene uporabe, pa se zaračunavajo le izjemoma

Operaterji na splošno izvajajo politike poštene uporabe (80 % operaterjev je v letu 2024 izvajalo vsaj enega od ukrepov politike poštene uporabe). Operaterji sicer običajno še

([11]) Na sliki 2 so prikazani primeri operaterjev, ki uporabljajo omejitve paketov z odprtim prenosom podatkov, kot to dovoljuje izvedbena uredba Komisije, ter povezava med zniževanjem zgornje meje veleprodajnih cen in naraščanjem količine gostovanja v skladu s politiko poštene uporabe za uporabnike z naročniškim razmerjem, katerega stalna mesečna cena se skozi leta ne spreminja. Uporablja se naslednja zadevna formula: Količina podatkov v okviru politike poštene uporabe = (cena tarifne sheme brez DDV/zgornja meja veleprodajnih cen med gostovanjem)

([12]) Če omejitev podatkovnega gostovanja v okviru politike poštene uporabe presega omejitev domače količine, se uporablja omejitev domače količine. Vse cene in zgornje meje so ponazoritvene in predstavljene zgolj kot primer. Predstavljene politike poštene uporabe so rezultati uporabljene formule. Uporaba politike poštene uporabe je odvisna od tega, ali naročniško razmerje šteje kot paket z odprtim prenosom podatkov ali naročniško razmerje z neomejenimi podatki.

([13]) Nasprotno pa potrošniki drugega paketa z odprtim prenosom podatkov (tj. v katerem je cena za GB, vključena v domače naročniško razmerje, nižja od regulirane veleprodajne cene) ne bi imeli koristi od večje količine podatkov. V tem primeru bo uporabnik gostovanja lahko porabil svojo domačo količino podatkov tudi med gostovanjem, kot že velja. Nižja veleprodajna cena za uporabnika gostovanja ne bo povzročila dodatnih količin podatkovnega gostovanja. Ponudniku storitev gostovanja ni treba ponuditi več podatkovnega gostovanja od domače količine podatkov.

vedno uporabljajo politike poštene uporabe, vendar je treba poudariti, da večina uporabnikov gostovanja nikoli ne doseže teh omejitev (v tretjem četrtletju 2024 le 4,65 % gostujočih uporabnikov), zaradi česar se pribitki, ki presegajo morebitne omejitve ali ukrepe politike poštene uporabe, zaračunavajo le izjemoma.

Od leta 2022 so operaterji priznali učinkovitost mehanizmov politike poštene uporabe, vendar so se rezultati operaterjev v letu 2024 poslabšali. Razlogi za to niso razvidni iz razpoložljivih podatkov ali mnenja BEREC ([14]) in jih bo Komisija spremljala. Poleg tega so deležniki poudarili tudi tehnično zapletenost in stroške nekaterih ukrepov politike poštene uporabe. Vendar težave pri izvajanju politike poštene uporabe vplivajo predvsem na nove tekmece, saj večina obstoječih operaterjev izvaja politiko poštene uporabe že od leta 2017.

Pribitki, ki jih zaračunajo operaterji, se lahko uporabljajo v zelo redkih primerih, ko se aktivirajo zaščitni mehanizmi ali uporabniki presežejo določene politike poštene uporabe, vendar so ti pribitki omejeni na raven zgornjih meja veleprodajnih cen. Kot je opisano zgoraj, zgornje meje sledijo postopnemu zniževanju, določenemu v letu 2022. Od leta 2025 veljajo zgornje meje 1,30 EUR za GB (ki se bodo v letu 2027 dodatno znižale na 1 EUR), 0,003 EUR za SMS in 0,019 EUR za minuto klica.

Zato ukrepi politike poštene uporabe še naprej ustrezajo svojemu namenu, saj vzpostavljajo ravnovesje med koristmi za potrošnike iz EU na eni strani ter potrebami gospodarskih subjektov po vzdržnosti in povračilu stroškov na drugi strani, brez poseganja v uveljavljanje temeljnih svoboščin. Analiza Komisije potrjuje ugotovitve iz poročila o pregledu za leto 2023 ([15]) in ne zahteva takojšnjega ukrepanja. Opozoriti je treba, da Komisija še naprej redno pregleduje pravila o politiki poštene uporabe, kot je določeno v členu 7 uredbe o gostovanju.

Mehanizem odstopanja deluje kot učinkovita varnostna mreža za tistih nekaj preostalih operaterjev, ki zahtevajo take ukrepe

Pravila o odstopanju od vzdržnosti so od uvedbe pravil „gostovanja kot doma“ delovala učinkovito. V zadnjih letih se je število operaterjev, ki so potrebovali odstopanja, očitno zmanjšalo. Od leta 2022 ni za odstopanje od vzdržnosti zaprosil noben operater mobilnega omrežja ([16]). Obseg storitev govornega in podatkovnega gostovanja, za katere se zaračunavajo pribitki za vzdržnost, je v vseh obravnavanih državah članicah padel pod 0,82 %.

Te pozitivne rezultate je mogoče pojasniti predvsem z znižanjem zgornjih mej veleprodajnih cen za gostovanje in dejstvom, da so bile dejansko uporabljene veleprodajne cene gostovanja v nekaterih primerih celo nižje od zgornjih meja.

Za druge operaterje, na primer za operaterje navideznega mobilnega omrežja, pa se mehanizem odstopanja še vedno uporablja kot koristna in učinkovita varnostna mreža.

([14]) BoR(25)48.

([15]) SWD(2024) 8, Delovni dokument služb Komisije o ugotovitvah rednega pregleda pravil o politiki poštene uporabe gostovanja in odstopanju glede vzdržnosti iz Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2016/2286 z dne 15. decembra 2016 za leto 2023.

([16]) V letu 2024 je bilo odstopanje od vzdržnosti odobreno le devetim operaterjem navideznega mobilnega omrežja.

Operaterjem omogoča, da se izognejo zvišanju domačih cen, če lahko dokažejo verjetno pomembno negativno maržo za zagotavljanje reguliranih storitev gostovanja.

Sistem odstopanja od vzdržnosti je morda prispeval tudi k preprečevanju zvišanja domačih cen, ko je začelo veljati „gostovanje kot doma“. 3-odstotna omejitev negativne marže, ki je v Izvedbeni uredbi (EU) 2016/2286 določena kot minimalni pogoj, da lahko nacionalni regulativni organi odobrijo odstopanja, ni ovirala ciljev odstopanj glede vzdržnosti.

„Gostovanje kot doma“ne vpliva na gibanje ali strukturo cen domačih tarif

Režim „gostovanja kot doma“ kljub vse večjim količinam prometa pri gostovanju ne vpliva negativno na strukturo domačih tarif in gibanje cen v državah EU/EGP.

Podatki BEREC kažejo, da je povprečni prihodek na plačilnega uporabnika med letoma 2019 in 2024 ostal stabilen, s stalnimi cenami in razširjenimi storitvami, kot so večje količine podatkov. Povečanje povprečnega prihodka na plačilnega uporabnika ne more biti povezano le z „gostovanjem kot doma“, saj na oblikovanje cen vplivata inflacija in konkurenca. BEREC opaža težnjo k neomejenim tarifnim shemam in poudarja pomen politike poštene uporabe za ohranjanje načela „gostovanja kot doma“.

Nacionalni regulativni organi in BEREC zaradi dinamične narave teh učinkov ne morejo natančno oceniti učinkov uredbe o gostovanju na nacionalne trge. Ne morejo določiti, katere spremembe na nacionalnem trgu povzročajo ukrepi gostovanja, katere pa drugi dejavniki. BEREC ni našel dokazov, da bi ponudniki mobilnih storitev izstopali s trga zaradi obveznosti iz uredbe o gostovanju.

Ugotovitve študije za obdobje 2017–2024 z naslovom „Cena mobilnih širokopasovnih povezav v Evropi“ ([17]) potrjujejo trend zniževanja cen po vsej EU po uvedbi „gostovanja kot doma“. Cene najcenejših ponudb za vse ocenjene mobilne košarice so se med letoma 2017 in 2024 v povprečju znižale za 19–86 %.

Le majhen delež uporabnikov sklene naročniško razmerje za samo domače tarifne sheme. BEREC v svojem mnenju navaja, da se je povprečni delež samo domačih tarif v EU/EGP, ki uporabljajo kartice SIM, ki omogočajo gostovanje, med četrtim četrtletjem 2021 in tretjim četrtletjem 2024 zmanjšal s 4,4 % na 3,2 %. Od tretjega četrtletja 2024 delež naročnikov na samo domače tarife znaša 3 % za operaterje mobilnih omrežij in 2 % za operaterje navideznega mobilnega omrežja.

Uporaba alternativnih tarif se dosledno znižuje. Čeprav tretjina operaterjev ponuja alternativne tarife, je v tretjem četrtletju 2024 delež minut klicev med gostovanjem, ki so jih naročniki opravili v EGP po alternativnih tarifah, znašal 5,5 %, ustrezni delež uporabe podatkov pa 4,2 %. Po podatkih BEREC je bilo v tretjem četrtletju 2024 povprečno 4,17 % uporabnikov, ki jim je bilo omogočeno gostovanje v EGP, naročenih na alternativno tarifo.

([17]) V študijah podjetja Empirica se za zbirko košaric uporabljajo minimalne normalizirane cene v evrih (evro/pariteta kupne moči) v vseh državah članicah EU. Podrobnosti v zvezi s porabo, vključeno v vsako analizirano košarico, so na voljo v oddelku 3 (Metodologija).

V splošnem to kaže, da je ureditev „gostovanja kot doma“prinesla koristi rezidentom EU, ne da bi vplivala na strukturo tarif na nacionalni ravni, kar dodatno potrjuje uspeh pobude „gostovanja kot doma“.

Razširitev koristi „gostovanja kot doma“ zunaj meja EU

Koristi politike „gostovanje kot doma“ za potrošnike so tako očitne, da se je več regij zunaj EU odločilo uvesti ukrepe za znižanje cen čezmejnega gostovanja. Na Zahodnem Balkanu je od leta 2021 vzpostavljen regionalni režim „gostovanja kot doma“.

Uredba o gostovanju spodbuja pobude, katerih cilj je na podlagi vzajemnosti znižati cene gostovanja za storitve gostovanja med EU in tretjimi državami. Poleg gospodarskih koristi se zdi tudi, da ima možnost proste uporabe mobilnih naprav med občasnim potovanjem v EU v nekaterih primerih, zlasti za državljane držav kandidatk, simbolično vrednost pripadnosti „družini EU“.

EU je že sprejela ukrepe za razširitev območja „gostovanja kot doma“na države znotraj EGP, v zadnjem času pa tudi na nekatere države kandidatke. Če se ugodnosti „gostovanja kot doma“ razširijo na države, ki niso članice EU, morajo te države v svojo nacionalno zakonodajo vključiti tako imenovani „pravni red EU o gostovanju“. „Pravni red EU o gostovanju“ vključuje uredbo o gostovanju, Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2016/2286([18]), Delegirano uredbo Komisije (EU) 2021/654 ([19]) ter nekatere določbe Uredbe (EU) 2018/1971([20]) in Direktive (EU) 2018/1972 ([21]).

Ukrajina in Moldavija sta dosegli znaten napredek na poti k pridružitvi območju „gostovanja kot doma“ v EU. Ukrajina se je v celoti uskladila z zakonodajo EU o gostovanju in Komisija je na tej podlagi Svetu predlagala vključitev Ukrajine v območje „gostovanja kot doma“ v EU s prehodnim obdobjem za prilagoditev operaterjev. Ta predlog mora pred sprejetjem končne odločitve odobriti Svet EU, da bi se območje „gostovanja kot doma“ v EU dejansko razširilo na Ukrajino. Moldavija je Komisijo uradno obvestila o svoji uskladitvi s pravnim redom EU o gostovanju, lahko pa bi se pridružila tudi območju „gostovanja kot doma“, če bi bila stopnja uskladitve ocenjena pozitivno. Komisija bo spremljala rezultate kratko- in dolgoročne razširitve „gostovanja kot doma“ na obe kandidatki in druge potencialne kandidatke, na primer na Zahodnem Balkanu.

([18]) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/2286 z dne 15. decembra 2016 o določitvi podrobnih pravil glede uporabe politike poštene uporabe in metodologije za oceno trajnosti odprave maloprodajnih pribitkov za gostovanje ter glede vloge, ki jo predloži ponudnik gostovanja za namene navedene ocene (UL EU L 344, 17.12.2016, str. 46, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2016/2286/oj).

([19]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/654 z dne 18. decembra 2020 o dopolnitvi Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo enotne najvišje cene zaključevanja govornih klicev v mobilnih omrežjih na ravni Unije in enotne najvišje cene zaključevanja govornih klicev v fiksnih omrežjih na ravni Unije (UL EU L 137, 22.4.2021, str. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2021/654/oj).

([20]) Uredba (EU) 2018/1971 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o ustanovitvi Organa evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC) in Agencije za podporo BEREC-u (Urad BEREC), spremembi Uredbe (EU) 2015/2120 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1211/2009 (UL L 321, 17.12.2018, str. 1).

([21]) Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L 321, 17.12.2018, str. 36).

Komisija preučuje pravno izvedljive rešitve za razširitev območja „gostovanja kot doma“ na Zahodni Balkan v okviru nadaljevanja načrta za rast za Zahodni Balkan. Vzporedno s tem imajo operaterji v Ukrajini ([22]), Moldaviji ([23]) in na Zahodnem Balkanu ([24]) z nekaterimi operaterji v EU sklenjene prostovoljne dogovore o znižanju cen gostovanja.

Gostovanje v tujini

BEREC za spremljanje morebitnega zvišanja cen gostovanja zunaj EU/EGP zbira podatke za svoja mednarodna primerjalna poročila o gostovanju. Ni bilo ugotovljeno, da bi se cene gostovanja zunaj EGP po uvedbi „gostovanja kot doma“ zvišale. Operaterji dejansko poročajo o splošnem trendu zniževanja povprečnih maloprodajnih cen storitev gostovanja zunaj EU/EGP.

Operaterji so navedli, da so se med četrtim četrtletjem 2020 in tretjim četrtletjem 2024 njihove povprečne maloprodajne cene za podatkovno gostovanje v „tujini“ znižale z 10,87 EUR/GB na 5,16 EUR/GB, medtem ko so se cene za dohodne klice, odhodne klice in sporočila SMS zniževale bolj postopno ([25]). Nekatere pritožbe potrošnikov, ki so jih prejeli nacionalni regulativni organi, kljub temu pozitivnemu trendu zniževanja kažejo, da občasno še vedno obstajajo težave z zelo visokimi cenami, ki se zaračunavajo potrošnikom, ki gostujejo zunaj EU, zlasti kadar ti niso deležni posebnih ureditev (dodatkov, posebnih ponudb, počitniških paketov).

Nazadnje je treba opozoriti, da je po brexitu večina glavnih operaterjev mobilnih omrežij v Združenem kraljestvu za svoje uporabnike ponovno uvedla maloprodajne pribitke za gostovanje v EU, kar kaže, kako pomembna je sedanja ureditev „gostovanje kot doma“. Komisija pozdravlja tudi pobude številnih operaterjev EU za ohranitev ugodnih pogojev in gostovanja brez pribitkov v Združenem kraljestvu za svoje naročnike v korist evropskih potrošnikov.

2.3. Veleprodajni trg gostovanja

Veleprodajne cene gostovanja se stalno znižujejo

Kot je predstavljeno v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije, so se povprečne veleprodajne cene gostovanja v EGP za podatkovne storitve znižale z 2,2 EUR/GB v letu 2018 na 1,3 EUR/GB v letu 2021, kar pomeni 41-odstotno znižanje. To znižanje je

([22]) Aprila 2022 je bil podpisan prostovoljni sporazum med EU in Ukrajino o cenovno dostopnem ali brezplačnem gostovanju in mednarodnih klicih, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2371.

([23]) Skupna izjava mobilnih operaterjev v EU in Moldaviji o znižanju cen gostovanja je bila podpisana maja 2023, https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/joint-declaration-eu-and-moldovan-mobile-operators-reduce-roaming-charges#:~:text=Thanks%20to%20the%20declaration%2C%20from,tariffs%20and%20data%20roaming%20tariffs.

([24]) Decembra 2022 je bila podpisana izjava o gostovanju med EU in Zahodnim Balkanom, https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-12/eu-wb-roaming-declaration.pdf.

([25]) Primerjava obdobja od četrtega četrtletja 2022 do tretjega četrtletja 2023 za klice in sporočila SMS kaže rahlo povečanje, ki je posledica metodološke spremembe, uvedene leta 2021 v zvezi z gostovanjem, zaradi katere so bili ponudniki iz Združenega kraljestva (na veleprodajni ravni) in naročniki iz Združenega kraljestva (na maloprodajni ravni) iz skupine „EGP“ prerazvrščeni v kategorijo „tujina“, kar je vplivalo na cene gostovanja za Združeno kraljestvo.

skladno z znižanjem regulirane veleprodajne zgornje meje za podatke, ki se je v istem obdobju znižala s 6 EUR/GB v letu 2018 na 3 EUR/GB v letu 2021 ([26]).

Prenovljena uredba o gostovanju iz leta 2022 je določila novo postopno zniževanje veleprodajnih zgornjih meja na 2 EUR/GB v letu 2022, 1,8 EUR/GB v letu 2023 in 1,55 EUR/GB v letu 2024 za storitve podatkovnega gostovanja. Ta znižanja reguliranih veleprodajnih zgornjih meja so se odražala v dejansko zaračunanih veleprodajnih cenah, ki so se v tretjem četrtletju 2024 znižale na 0,7 EUR/GB. To pomeni 50-odstotno znižanje v primerjavi z veleprodajnimi cenami v višini 1,3 EUR/GB, dejansko zaračunanimi v tretjem četrtletju 2021 ([27]).

Za govorne storitve med gostovanjem so se regulirane veleprodajne zgornje meje postopoma znižale s 3,2 EUR centa/min v letu 2017 na 2,2 EUR centa/min v letu 2022**(**[28]**)**. Kljub temu stalnemu postopnemu zniževanju so se dejansko zaračunane cene v zadnjih petih letih postopno zniževale. Cene so se znižale z 2,14 EUR centov/min v drugem četrtletju 2018 na 1,97 EUR centov/min v drugem četrtletju 2021, kar pomeni 8-odstotno zmanjšanje. Do tretjega četrtletja 2024 so se cene dodatno znižale na 1,3 EUR centa/min, kar pomeni 34-odstotno zmanjšanje v primerjavi z vrednostjo iz leta 2021.

Znižanje veleprodajnih cen gostovanja je bilo posledica več dejavnikov. Prvič, nove in postopno padajoče najvišje veleprodajne cene gostovanja, uvedene v uredbi o gostovanju iz leta 2017, so skupaj z nadaljnjim znižanjem zgornjih meja, uvedenim v prenovljeni uredbi o gostovanju iz leta 2022, določale vse nižje zgornje meje veleprodajnih cen. To je sprožilo konkurenčno tržno dinamiko med operaterji, ki ponujajo veleprodajni dostop za gostovanje pod temi zgornjimi mejami.

Drugič, izvajanje „gostovanja kot doma“ je privedlo do znatnega povečanja obsega gostovanja, kot je prikazano v prvem oddelku. V tem kontekstu operaterji vse pogosteje ponujajo popuste na cene na podlagi količin prometa gostovanja, kar je še dodatno znižalo veleprodajne cene gostovanja pod regulativne zgornje meje. Kombinacija večjih količin in cenovnih spodbud, ki temeljijo na količini, je okrepila konkurenco in še dodatno znižala veleprodajne cene gostovanja v zelo konkurenčnem tržnem okolju.

Komisija odobrava to tržno dinamiko, ki lahko vodi v izboljšano in stabilno delovanje trgov gostovanja. Taki tržni trendi lahko prispevajo k bolj dinamičnemu in ugodnejšemu veleprodajnemu trgu gostovanja, vendar jih bo treba dodatno opazovati in ocenjevati.

Nazadnje, razvoj tehnologije 5G je znatno zmanjšal splošne stroške zagotavljanja omrežnih storitev, kar je operaterjem omogočilo, da ponudijo še nižje veleprodajne cene gostovanja. Kombinacija teh dejavnikov preprečuje škodljive učinke „gostovanja kot doma“ za odhodne operaterje.

Novi stroškovni model kaže gospodarski potencial za nadaljnja znižanja veleprodajnih zgornjih meja

([26]) Nadaljnje veleprodajne zgornje meje za gostovanje, uvedene z uredbo o gostovanju iz leta 2022, znašajo 1,55 EUR/GB v letu 2024, 1,3 EUR/GB v letu 2025, 1,1 EUR/GB v letu 2026 in 1 EUR/GB od leta 2027 dalje.

([27]) 30. poročilo BEREC o referenčnih podatkih in spremljanju mednarodnega gostovanja, BoR (24) 38, marec 2024.

([28]) Od leta 2025 je zgornja meja veleprodajnih cen za storitve govornega gostovanja določena na 1,9 EUR centa/min.

Komisija je objavila zunanjo študijo za oblikovanje stroškovnega modela za učinkovito delujoče mobilno omrežje v vsaki državi EU/EGP ([29]). Ocene, o katerih je mogoče sklepati na podlagi modela in dodatnih podatkov o cenah prenosa, ki jih predložijo operaterji ([30]), kažejo, da so zgornje meje veleprodajnih cen gostovanja, določene v uredbi o gostovanju iz leta 2017, skupaj z nadaljnjimi znižanji zgornjih meja, uvedenimi v prenovljeni uredbi o gostovanju iz leta 2022, omogočile popolno povračilo stroškov na veleprodajni ravni in maržo.

Znižanje veleprodajnih cen gostovanja in dejstvo, da so povprečne veleprodajne tržne cene še naprej nižje od vse nižjih reguliranih najvišjih veleprodajnih tarif, dokazuje, da so operaterji zmožni zadovoljiti vse večjo potrebo po veleprodajnih storitvah gostovanja in hkrati kriti stroške svojih naložb v omrežje, vključno s stroški kapitala.

BEREC je na podlagi zunanje študije Komisije ocenil, da obstaja nekaj gospodarskega prostora za nadaljnje znižanje veleprodajnih zgornjih meja, pri čemer bi te ostale višje od osnovnih stroškov v vseh državah članicah in bi vključevale še nekaj prostora za pogajanja pod zgornjimi mejami.

Komisija bo te prispevke upoštevala pri oceni veleprodajnih zgornjih meja. Komisija bo upoštevala tudi vpliv razširitve območja „gostovanja kot doma“ na države zunaj EU, kot je opisano zgoraj.

Posebni položaj operaterjev navideznega mobilnega omrežja na veleprodajnem trgu gostovanja

Operaterji navideznega mobilnega omrežja zaradi svoje posebne narave ([31]) ne morejo sprejeti prometa gostovanja tujih operaterjev mobilnega omrežja v zameno za promet gostovanja, ki ga pošljejo tem operaterjem mobilnih omrežij. Namesto tega morajo kupovati odhodni promet pri gostovanju, ki ga njihovi uporabniki ustvarijo v tujini, po veleprodajnih cenah, in tega prometa ne morejo trgovati ali zamenjati za dohodni promet pri gostovanju.

Kot je potrdil BEREC v svojih prejšnjih mnenjih (iz leta 2019 in 2021), so zaradi te strukturne razlike operaterji navideznega mobilnega omrežja pri pogajanjih o veleprodajnem dostopu za gostovanje v drugačnem položaju kot operaterji mobilnih omrežij. Ti izzivi prispevajo k težavam operaterjev navideznega mobilnega omrežja pri konkuriranju operaterjem mobilnih omrežij. Glavni razlog je njihova odvisnost od operaterjev mobilnih omrežij za dostop do domačega in mednarodnega omrežja. Poleg tega so operaterji navideznega mobilnega omrežja običajno manjši in zato pogosto nimajo znatne kupne moči. To je podrobneje opisano v delovnem dokumentu služb Komisije, priloženem k temu poročilu.

([29]) Študija CNECT/2022/OP/0065 „Assessment of the cost of providing mobile telecom services in the EU/EEA“ (Ocena stroškov zagotavljanja mobilnih telekomunikacijskih storitev v EU/EGP), AXON, december 2024, na voljo na https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/finalisation-mobile-cost-model-roaming-and-delegated-act-single-eu-wide-mobile-voice-call-0. Latvija, Litva, Estonija, Nizozemska, Islandija in Lihtenštajn niso predložili potrebnih podatkov za oblikovanje modela v teh državah. Študija je bila izvedena v tesnem sodelovanju z nacionalnimi regulativnimi organi in BEREC.

([30]) Stroškovni model in njegovi rezultati ter ocene cen prenosa so predstavljeni v spremnem delovnem dokumentu.

([31]) Operater navideznega mobilnega omrežja deluje brez lastnega radijskega dostopovnega omrežja v državi ali državah, kjer zagotavlja storitve.

Kakovost storitve

Uredba o gostovanju od leta 2022 določa nove in pojasnjene obveznosti zagotavljanja kakovosti storitve na maloprodajni in veleprodajni ravni. Ponudniki storitev gostovanja morajo na maloprodajni ravni zagotoviti, da je uporabnikom gostovanja na voljo vsak enaka kakovost storitve gostovanja, kot jo imajo običajno doma, kadar je to tehnično izvedljivo. Na veleprodajni ravni morajo obiskani operaterji zagotoviti, da so izpolnjene vse razumne zahteve za veleprodajni dostop in da ima iskalec veleprodajnega dostopa dostop do vseh tehnologij in omrežij, da lahko zagotavlja raven kakovosti storitve, ki jo svojim strankam običajno zagotavlja doma.

Obveznost na veleprodajni ravni zagotavlja, da obiskani operaterji ne omejujejo veleprodajnega dostopa do določenih omrežij ali tehnologij. Z vse večjo uvedbo omrežij 5G se pričakuje, da se bodo razlike v kakovosti storitve med domačimi storitvami in storitvami gostovanja, pojasnjene v nadaljevanju, postopoma zmanjšale. Uredba o gostovanju vključuje določeno stopnjo prožnosti, da se storitve gostovanja lahko prilagodijo postopnemu tehnološkemu razvoju.

BEREC v svojem mnenju ni opredelil nobenega pomisleka v zvezi z določbami o kakovosti storitve in meni, da so bistvene za delovanje načela „gostovanja kot doma“. Nacionalni regulativni organi niso poročali o sporih med ponudniki storitev gostovanja (iskalci dostopa in ponudniki dostopa) glede kakovosti storitve na področju reguliranih storitev gostovanja ali storitev gostovanja stroj–stroj.

Deležniki, ki so prispevali k pozivu k predložitvi prispevkov za mnenje BEREC, menijo, da so obveznosti glede pravil o kakovosti storitve učinkovite, saj zagotavljajo, da imajo uporabniki gostovanja korist od enake kakovosti storitve kot doma. Nekateri operaterji so izrazili zaskrbljenost zaradi diskriminatornih praks. BEREC potrjuje, da vprašanje kakovosti storitve zahteva stalno spremljanje in mu bo v prihodnje morda treba posvetiti nadaljnjo pozornost, ga pregledati ter opredeliti dejavnike, ki prispevajo k spremembam.

Komisija je v poročilu o pregledu za leto 2023 predstavila podrobne ugotovitve o kakovosti storitve. Glede na ugotovitve je približno vsak četrti potrošnik doživel slabšo kakovost storitve gostovanja, kot jo ima običajno doma, na primer nižje hitrosti in različne generacije omrežij.

Raziskava Eurobarometra iz leta 2025 potrjuje, da se uporabniki gostovanja še naprej soočajo z razlikami med domačo kakovostjo storitve in kakovostjo storitve med gostovanjem. Vsak tretji anketiranec od tistih, ki so v zadnjih dveh letih potovali (11 % vseh anketirancev v raziskavi), je imel nižjo hitrost mobilnega interneta v primerjavi s tisto, ki jo ima običajno doma. Skoraj vsak tretji anketiranec je imel nižji širokopasovni standard v primerjavi z domačim.

BEREC potrjuje, da je kakovost storitve ena od kategorij, v katerih je prejetih najmanj pritožb potrošnikov (3 %).

Študija kakovosti storitve iz leta 2025([32]), ki jo je za Komisijo izvedel izvajalec Mozark, je omogočila natančnejše podatke glede te teme. V študiji je bilo ugotovljeno, da 76 % končnih uporabnikov gostovanja ne uživa enako zmogljivih hitrosti prenosa kot v domačem omrežju, v 80 % primerov pa so bile hitrosti prenosa nižje od hitrosti lokalnih

([32]) Še neobjavljeno. Referenčna številka: EC-CNECT/2024/OP-0084.

naročnikov obiskanega omrežja. Pri hitrostih nalaganja so rezultati nekoliko boljši, saj so bile hitrosti uporabnikov gostovanja v 63 % primerov nižje v primerjavi z domačim omrežjem in 68 % nižje v primerjavi z obiskanim omrežjem. Zmogljivost glede latence je bila za uporabnike gostovanja prav tako slabša v primerjavi z domačim omrežjem (v 92 % primerov) in končnimi uporabniki obiskanega omrežja (v 90 % primerov).

Nadaljnja analiza primerov, v katerih je bila zmogljivost gostovanja slabša kot doma, pokaže, da je imelo 84 % anketirancev nižje hitrosti prenosa, 78 % pa nižje hitrosti nalaganja od zmogljivosti, ki jo običajno zagotavlja obiskano omrežje. V 91 % primerov, v katerih je bila latenca uporabnika gostovanja slabša od tiste v domačem omrežju, je bila tudi slabša od latence v obiskanem omrežju.

Po drugi strani je imelo 17 % končnih uporabnikov gostovanja boljšo hitrost prenosa kot v domačem omrežju in 30 % boljšo hitrost nalaganja. V primerjavi z obiskanim omrežjem so gostujoči uporabniki v 14 % primerov presegli hitrost prenosa, v 24 % primerov pa hitrost nalaganja. Latenca za končne uporabnike gostovanja je bila v primerjavi z latenco v domačem omrežju boljša v 4 % primerov, v primerjavi z obiskanim omrežjem pa v 3 % primerov.

Kar zadeva generacijo tehnologije celičnega omrežja, je bilo v študiji o kakovosti storitve iz leta 2025 ugotovljeno, da so imeli končni uporabniki gostovanja dostop do tehnologije 5G v več kot 70 % testiranih primerov.

Te rezultate je mogoče pripisati več tehničnim ali komercialnim dejavnikom. Za boljši pregled nad morebitnimi težavami bi morali nacionalni regulativni organi spremljati in ocenjevati prakse kakovosti storitve, ki jih izvajajo operaterji.

2.4. Razvoj trga in tehnološki razvoj

Uvedbe omrežja 5G v Evropi so pozitivno vplivale na gostovanje

Poročilo o digitalnem desetletju iz leta 2025 kaže, da je bilo v letu 2023 z omrežjem 5G pokritih 94,35 % ([33]) ozemlja EU. Komisija je ta tehnološki razvoj upoštevala pri oceni trgov gostovanja.

Na maloprodajni ravni je bil cilj prenovljene uredbe o gostovanju iz leta 2022 zagotoviti, da lahko potrošniki iz EU med potovanjem po EU neposredno izkoristijo razvoj omrežij 5G. Uporabniki iz EU, ki gostujejo v EU/EGP, bi morali uživati enako kakovost storitve, vključno z generacijami in tehnologijami mobilnih omrežij, kot v domači državi.

Tehnologija 5G zagotavlja omrežjem boljšo zmogljivost in enostavnejše lastnosti v zvezi s hitrostjo, latenco in virtualizacijo. Nastajajoče „omrežno rezinjenje“ je pomemben tehnološki razvoj, ki ga omogoča omrežje 5G in ki uvaja nove primere uporabe. Doslej rešitve za rezinjenje omrežja 5G niso bile množično sprejete na trgu, prav tako ni nobenih znakov, da bi se njihova uporaba pričakovala v bližnji do srednjeročni

([33]) V ključnem kazalniku uspešnosti za cilj glede omrežja 5G se ne upošteva kakovost storitve, zato se lahko večina doslej uvedenega omrežja 5G opredeli kot „osnovno omrežje 5G“. „Samostojno“ omrežje 5G, ki zagotavlja visoko zanesljivost in nizko latenco ter je ključno za omogočanje naprednih funkcij, še vedno ni uvedeno v smiselnem obsegu, razen v zelo redkih primerih zasebnih omrežij. Medtem je bila pokritost z omrežjem 5G v pasu 3,4–3,8 GHz, ki velja za primarni pionirski pas za uporabo omrežja 5G v EU in edini razpoložljivi srednji pas v velikem obsegu, ki zagotavlja dobro ravnovesje med pokritostjo in zmogljivostjo, leta 2024 le 67,72-odstotna.

prihodnosti. To je v svojem mnenju potrdil tudi BEREC, ki ugotavlja, da je še prezgodaj za oceno učinka takega razvoja na tradicionalne storitve gostovanja. Kar zadeva vpliv na nove ali inovativne storitve gostovanja in nadomestke za gostovanje, omrežje 5G ni bistveno prispevalo k spremembi okolja gostovanja.

Stroškovni model na veleprodajni ravni kaže, da je izvajanje standardov 5G privedlo do znatnega znižanja stroškov na enoto pri opredelitvi hipotetičnega „učinkovitega operaterja“. Konkretno to pomeni, da si bodo operaterji, ki vlagajo v omrežje 5G, lahko zmanjšali stroške in postali bolj konkurenčni na trgu. Splošna vzdržnost „gostovanja kot doma“se je povečala, saj so se zaradi znižanja stroškov zagotavljanja veleprodajnih storitev gostovanja znižale veleprodajne cene, ki jih plačujejo gostujoči operaterji. Zdi se, da se to znižanje cen ni izravnalo z enakovrednim povečanjem obsega gostovanja, ki bi ga olajšala uvedba omrežja 5G.

Trenutno ni prepričljivih dokazov, ki bi podpirali potrebo po ureditvi stalnega gostovanja za povezljivost stroj–stroj/internet stvari

Načeloma se za primere uporabe stroj–stroj/internet stvari uporabljajo povprečne veleprodajne zgornje meje za gostovanje in politike poštene uporabe.

Vendar je stalno gostovanje za primere uporabe stroj–stroj/internet stvari predmet veleprodajnih trgovinskih pogajanj, od operaterjev pa se pričakuje, da bodo v ta namen vse pogosteje sklepali dogovore o stalnem gostovanju ([34]).

Uredba (EU) 2022/612 si prizadeva ([35]) poenostaviti gostovanje za primere uporabe stroj–stroj/internet stvari, saj je to „pomembno gonilo digitalizacije industrije EU“ in kaže, da bi morali ukrepi, ki poenostavljajo gostovanje za primere uporabe stroj–stroj/internet stvari, „graditi na ustreznih politikah EU za panoge, kot so zdravstvo, energetika, okolje in promet“.

Povezljivost gostovanja za primere uporabe stroj–stroj/internet stvari je sprožila vprašanja o možnosti spremembe regulativnega pristopa za internet stvari (poleg občasnih potovanj) in morebitni potrebi po nadaljnji poenostavitvi gostovanja stroj–stroj in gostovanja prek interneta stvari.

Komisija je ocenila razvoj trga povezljivosti za primere uporabe stroj–stroj/internet stvari (za podrobno analizo glej delovni dokument služb Komisije) in ugotovila splošno učinkovito konkurenčno okolje z neposrednimi in posrednimi konkurenčnimi omejitvami za morebitno tržno moč ponudnikov povezljivosti gostovanja.

Ponudniki primerov uporabe stroj–stroj/internet stvari lahko enostavno dostopajo do rešitev za povezljivost stalnega gostovanja s pokritostjo v EU po razmeroma nizkih maloprodajnih cenah za povezano napravo. Zato na tej stopnji ni prepričljivih dokazov za

([34]) Uvodna izjava 22 Uredbe (EU) 2022/612: „[...] Vendar je stalno gostovanje predmet poslovnih pogajanj in se lahko partnerja o njem dogovorita v dogovoru o veleprodajnem gostovanju. Da bi omogočili razvoj učinkovitejših in konkurenčnejših trgov za komunikacije stroj–stroj, se pričakuje, da se bodo operaterji mobilnih omrežij vse bolj odzivali na vse razumne zahtevke za dogovore o veleprodajnem gostovanju in jih sprejemali pod razumnimi pogoji ter izrecno dovolili stalno gostovanje za komunikacije stroj–stroj.“

([35]) V zvezi s tem glej uvodno izjavo (68) Uredbe (EU) 2022/612.

regulativno ukrepanje v zvezi s pogoji za povezljivost stalnega gostovanja za primere uporabe stroj–stroj/internet stvari.

Vendar so operaterji navideznega mobilnega omrežja poročali, da so vsaj nekateri operaterji mobilnih omrežij z močnim nacionalnim tržnim položajem vzpostavili potencialno omejevalne veleprodajne prakse za stalno gostovanje, kot so dogovori o izključnem dostopu za gostovanje ali minimalne količine nabavnih storitev, ki jih je težko doseči in ki so (pred)pogoj za sklenitev dogovorov o stalnem gostovanju. Za podrobnejšo analizo teh vprašanj glej delovni dokument služb Komisije.

Komisija bo še naprej spremljala razvoj trga stroj–stroj/internet stvari in ustreznost uredbe o gostovanju glede na posebne potrebe trga.

Drugi tehnološki razvoj

Komisija je v poročilu o pregledu za leto 2019 ([36]) ocenila vpliv tehnološkega razvoja na trg gostovanja. V oceni je bil obravnavan zlasti vpliv povrhnjih storitev ter tehnologij Wi-Fi, eSIM in 5G. Komisija je sklenila, da te tehnologije sicer povzročajo določen konkurenčni pritisk, vendar ne zadostujejo za spremembo konkurenčnega okolja storitev gostovanja. Komisija v tem pregledu ponovno preučuje to oceno.

Tehnološki razvoj, ki lahko vpliva na regulirano gostovanje, je na splošno mogoče razdeliti v dve glavni kategoriji: (i) razvoj, ki končnim uporabnikom omogoča, da se izognejo gostovanju (npr. Wi-Fi in agregacijske storitve za Wi-Fi, povrhnje storitve ter komunikacija s satelitom v nizki zemeljski tirnici), in (ii) razvoj, ki drugim akterjem omogoča, da tudi sami ponudijo storitve gostovanja (npr. eSIM in rezinjenje 5G).

Vsaka kategorija ima določene prednosti, vendar se zdi, da nobena ne more konkretno nadomestiti reguliranih storitev gostovanja v okviru ureditve „gostovanje kot doma“ in prav tako ne izvaja znatnega konkurenčnega pritiska. BEREC v svojem mnenju navaja, da se različne tehnologije, ki bi lahko nadomestile storitve gostovanja, dojemajo le kot dopolnilne storitve ali storitve, ki so specifične za projekte z natančno opredeljenimi terminalskimi značilnostmi. Čeprav bi lahko tehnologija eSIM nekoliko obremenila operaterje, se trenutno večinoma uporablja za gostovanje v tujini.

Večja razpoložljivosti in preprosta uporaba tehnologije Wi-Fi se uravnoteži s pomanjkanjem polne pokritosti ter velikimi prednostmi povečane kakovosti omrežja 5G in prožnosti „gostovanja kot doma“, ki uporabnikom omogoča, da koristijo domača naročniška razmerja. Rezinjenje 5G obenem še ni postalo zelo pomembno in se ne uporablja obsežno.

Zdi se, da povrhnje storitve postajajo vse pomembnejše za domači promet in promet gostovanja, vendar zlasti učinka na gostovanje ni mogoče šteti za veliko spremembo, medtem ko tehnologija eSIM vsaj v bližnji prihodnosti ne bo vplivala na gostovanje. Kot velika pomanjkljivost se dojema dejstvo, da lahko rešitve, osnovane na tehnologiji eSIM, v nekaterih primerih od uporabnika zahtevajo, da med gostovanjem spremeni številko mobilnega telefona.

Rešitve eSIM zahtevajo tudi obsežno sodelovanje med različnimi stranmi v vrednostni verigi, vključno s proizvajalci naprav, operaterji mobilnih omrežij, operaterji navideznega mobilnega omrežja in potrošniki. Kljub znatnemu povečanju števila rešitev eSIM se pričakuje, da bodo pomembne za gostovanje v tujini in ne v okolju „gostovanja kot doma“.

Sateliti v nizki zemeljski tirnici lahko zagotavljajo popolno pokritost v EU/EGP, vendar rešitve za končne uporabnike še vedno niso široko dostopne.

Nazadnje pa so spletne platforme za trgovanje sicer na voljo, vendar jih uporablja le omejeno število operaterjev. Zato zaradi omejenega dosega ne morejo učinkovito zniževati veleprodajnih cen v obsegu, ki bi upravičeval odpravo regulativnih obveznosti iz uredbe o gostovanju.

([36]) Delovni dokument služb Komisije, priložen k poročilu Komisije o pregledu trga gostovanja (SWD(2019) 416 final).

Komisija ob upoštevanju zgoraj navedenega meni, da v kratkoročnem do srednjeročnem obdobju ne bo prišlo do tehnološkega razvoja, ki bi predstavljal resno konkurenco ali ki bi lahko nadomestil trenutno veljavno ureditev „gostovanja kot doma“, ali ki bi izvajal zadosten konkurenčni pritisk, da bi sedanja ureditev postala nepomembna.

Zato se zdi, da so uvedeni regulativni ukrepi v sedanjih razmerah še vedno ustrezni in primerni za svoj namen.

3. Zaključek

V tem pregledu, ki zajema vse pomembne dejavnike iz člena 21 uredbe o gostovanju, je ugotovljeno, da ureditev „gostovanja kot doma“ še vedno ustreza svojemu namenu, saj učinkovito dosega svoje cilje spodbujanja konkurence, znižanja cen in izboljšanja kakovosti storitev gostovanja v korist evropskih potrošnikov.

Pregled podobno kot v letu 2019 ugotavlja, da se kljub znakom določene konkurenčne dinamike na maloprodajnih in veleprodajnih trgih gostovanja osnovni konkurenčni pogoji niso bistveno spremenili in se tudi v bližnji prihodnosti verjetno ne bodo.

Splošni okvir uredbe o gostovanju se je izkazal za učinkovitega, tudi pri krepitvi konkurence na veleprodajni ravni in ustvarjanju dinamike na veleprodajnem trgu, pri čemer so se veleprodajne cene gostovanja stalno zniževale in ostale precej nižje od reguliranih veleprodajnih zgornjih meja.

Primer brexita s popolno deregulacijo storitev gostovanja med EU in Združenim kraljestvom je poudaril pomen sedanjega okvira „gostovanja kot doma“ in potrebo po njegovi ohranitvi, da se potrošnikom v EU zagotovijo brezplačne maloprodajne storitve gostovanja. Obenem se bo območje „gostovanja kot doma“ v prihodnjih mesecih verjetno prvič razširilo na Ukrajino in Moldavijo, pod pogojem, da se pozitivno oceni usklajenost razširitve z zakonodajo EU, kar bo spremljala Komisija.

Komisija bo na podlagi rezultatov stroškovnega modela in mnenja BEREC zlasti nadalje spremljala in ocenjevala tržno dinamiko in morebitne učinke znižanj zgornjih meja veleprodajnih cen glede na gospodarski prostor, ki ga nakazuje stroškovni model.

BEREC je v svojem mnenju predlagal, da bi lahko razmislili o drugih izboljšavah že dobro delujočih pravil o gostovanju, kar zadeva pojasnitev nekaterih mehanizmov politike poštene uporabe, oblikovanje boljšega pozdravnega sporočila in ukrepe za preglednost (vključno s podatkovnimi zbirkami) ter zagotavljanje učinkovitega reševanja nenamernih težav z gostovanjem. Izvajanje teh pravil zahteva nadaljnje spremljanje. Podobno bodo morali nacionalni regulativni organi in Komisija zaradi ugotovitev o kakovosti storitve pozorno spremljati trenutno veljavne določbe o kakovosti storitve. Poleg tega bi se lahko brez spremembe uredbe o gostovanju izvedle tudi nekatere druge izboljšave, ki jih je predlagal BEREC, kot je racionalizacija postopka zbiranja podatkov z nacionalnimi regulativnimi organi in BEREC.

Predlagane izboljšave na splošno ne izpodbijajo splošnih načel, na katerih temelji uredba, ki ostajajo ustrezna in učinkovita ter bi jih bilo treba ohraniti. To je še posebej pomembno, ker se bo ta uspešen evropski okvir kmalu razširil na druge države, ki niso članice EU.